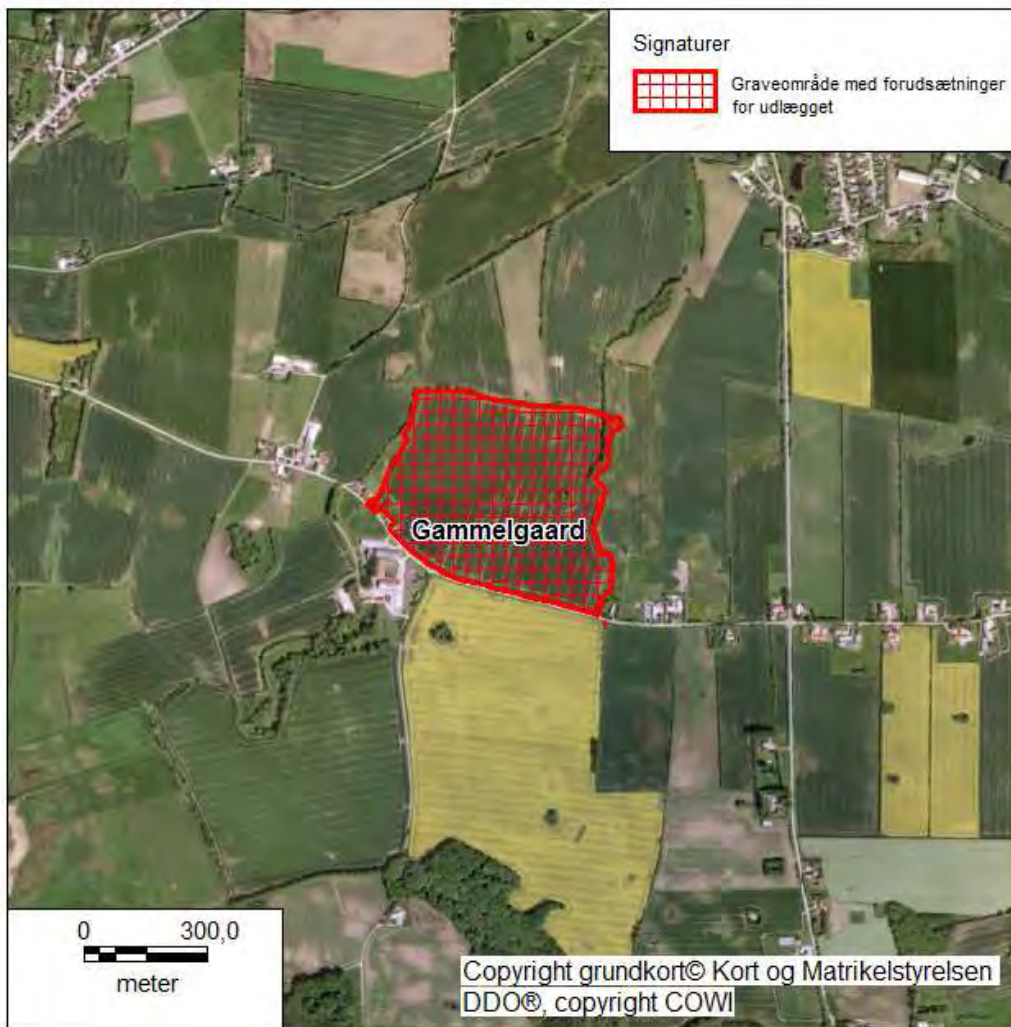

Bilag 2, nr. 17-1

Gammelgaard, Sønderborg Kommune

1 Forudsætninger for udlægget

Af hensyn til beskyttelse af grundvandet, er det en forudsætning for udlæg af graveområdet at gravearealer efterbehandles til naturformål eller ekstensivt jordbrug uden brug af pesticider eller tilførsel af gødning

Copyright grundkort© Kort og Matrikelstyrelsen
DDO®, copyright COWI

2 Baggrunden for udlægget

Ansøgning om udlæg af arealet

Søren Perregaard, Rubæk 14 6470 Sydals har fremsendt forslag til nyt graveområde på matr.nr. 103, 104, 106 & 108 Gammelgaard, Ketting, 23 ha. Området ligger på Als 6 km øst for Sønderborg.

Sloth Møller A/S har udført 6 råstofboringer for ansøger på arealet (vist på nedenstående figur).

Der har tidligere været grusgravning på arealet, antageligt i perioden 1945-1954. Ansøgningen er bl.a. begrundet i det forhold at der ikke er andre grusgrave på Als.

Vurderingen i forbindelse med udlæg i forslag til råstofplan 2012

Region Syddanmark medtog arealet som graveområde.

Regionsrådet vurderede at de landskabelige og miljømæssige gener og risici ved råstofindvinding kan imødekommes med vilkår for indvinding og efterbehandling, og at de alternative forsyningsmuligheder fra Sønderjylland vil føre til mere trafikbelastning på vejene og dermed samlet set en større miljøbelastning.

Af hensyn til beskyttelse af grundvandet, er det en forudsætning for udlæg af graveområdet at gravearealer efterbehandles til naturformål eller ekstensivt jordbrug uden brug af pesticider eller tilførsel af gødning.

Bemærkninger fra myndigheder af relevans for miljøvurderingen

Ingen.

3 Miljøvurdering af ansøgning om graveområde

Miljøvurderingen er udarbejdet på baggrund af indsendte ansøgninger i foroffentlighedsfasen til råstofplan 2012. Miljøvurderingen af forslaget skal ses i sammenhæng med miljøvurderingen af hele råstofplanen.

I henhold til lov om miljøvurdering skal der gennemføres en miljøvurdering af planer, der har en væsentlig indvirkning på miljøet, jf. lovbekendtgørelse 936 af 24.09.2009, § 3 stk. 1. Det følger af bekendtgørelsens bilag 3 pkt. 19 at råstofplanen skal miljøvurderes. I råstofplanen indgår udlæg af råstofgraveområder. Nye udlæg af råstofgraveområder kan i sig selv indebære en væsentlig indvirkning på miljøet og skal derfor konkret inddrages i vurderingen. En sådan konkret vurdering beskrives i denne miljørapport, der indgår som bilag til den samlede miljøvurdering af råstofplanen.

Udgangspunktet for miljøvurderingen er det brede miljøbegreb som det fremgår af bilag 1 til lov om miljøvurdering. I henhold til kap. 7 stk. 2 skal miljøvurderingen indeholde oplysninger, der med rimelighed kan forlanges under hensyntagen til det trin i planhierarkiet som planen befinder sig på.

Der er screenet efter bilag 2, og det konkluderes at en særskilt behandling af området er nødvendig.

Der er foretaget en nærmere gennemgang efter punkterne i bekendtgørelsens bilag 1. En del af bilagets punkter vil dog ikke være relevante på det konkrete niveau. Oplysninger om klimatiske effekter og materielle goder er således ikke aktuelt for udlæg af det enkelte graveområde, men indgår i den samlede miljøvurdering af råstofplanen. Pkt. c, d, e og f, i bilag 1 fordrer en konkret gennemgang af forholdene i området.

Relevant for de konkrete område er endvidere pkt. g, foranstaltninger for at begrænse eller opveje evt. væsentlige negative indvirkninger. Eventuelle foranstaltninger er beskrevet under hvert opslag. Foranstaltninger der er afgørende for råstofindvinding i området sammenfattes i forudsætninger for udlægning af graveområdet i kapitel 2.

Barrierer for råstofindvinding i form af spredt bebyggelse, infrastruktur, beskyttede naturtyper og fortidsminder har betydning for den kommunale råstofsagsbehandling. De vil i de fleste områder ikke ligge til grund for afgrænsning af råstofgraveområder, medmindre der er tale om en særlig stor koncentration af barrierer og beskyttede områder.

Nøgle til oplysninger der skal gives i henhold til § 7 i lov om miljøvurdering

- Befolkningen og menneskers sundhed beskrives på kort 2 vedrørende beliggenhed af boliger og risiko for trafikulykker ved tung trafik til råstofgrave.
- Landskab, kulturarv og arkæologisk arv beskrives på kort 3 under landskabsinteresser (kirkeomgivelser og arkitektonisk arv er ikke aktuelt i relation til råstofindvinding).
- Internationale beskyttelsesinteresser, biologisk mangfoldighed, fauna og flora beskrives på kort 4 om naturinteresser.
- Vand og jordbund beskrives på kort 5 under vandmiljø.

3.1 Råstofindvinding

Kort 1 viser boringer der anvendes i råstofkortlægningen, og som er indberettet til GEUS (De nationale geologiske undersøgelser i Danmark og Grønland) og boringer udført af ansøger. Endvidere er vist terrænkurver og grundvandspotentialer (overfladen af det primære grundvandsmagasin). Det ansøgte ligger som en bakkeformation i 15 meters højde i forhold til omgivelserne.

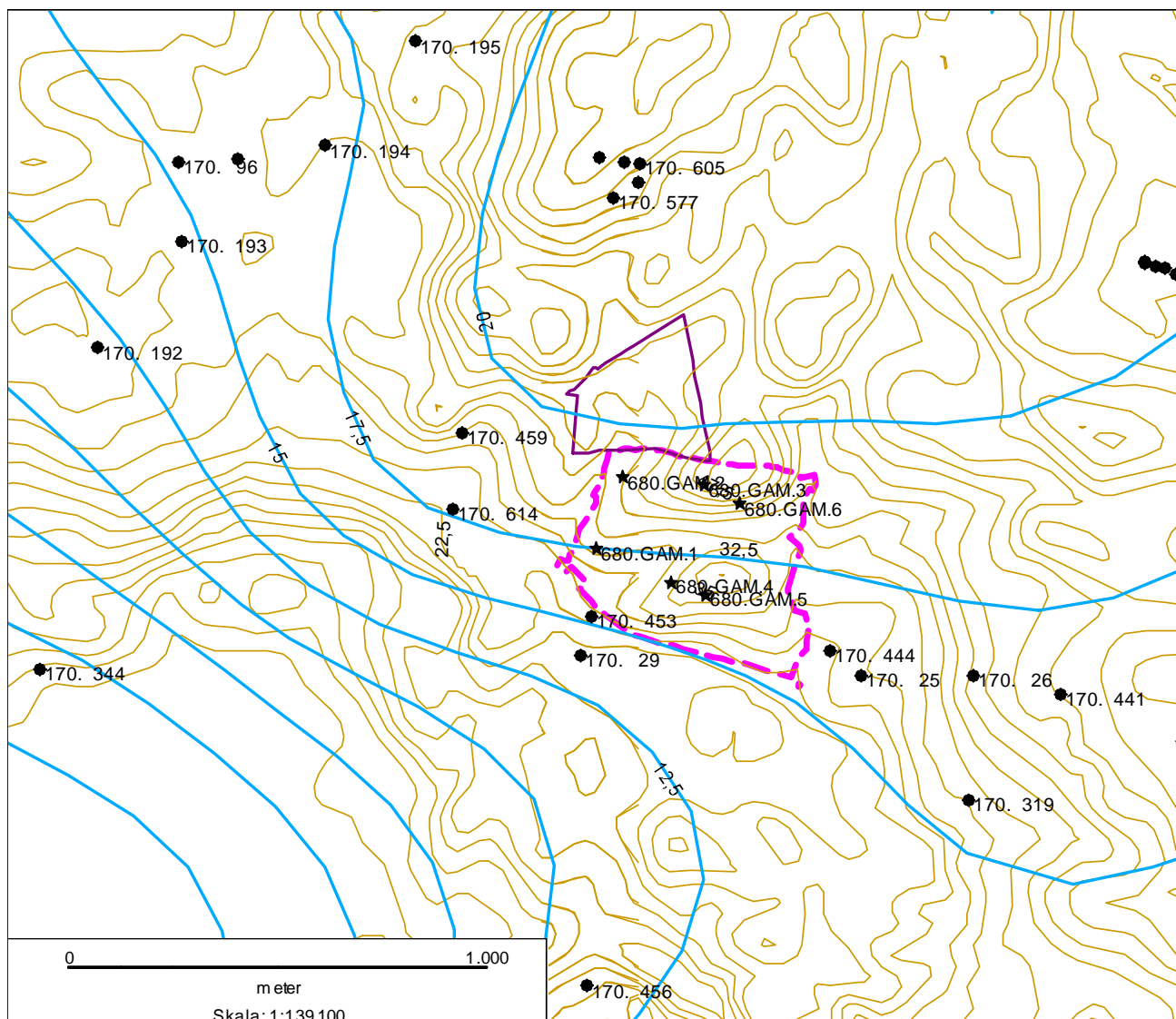
Slot Møller A/S har udført 6 råstofboringer i 2010 der viser meget vekslende forekomster af sand og ler. Der er boret til dybder mellem 5 og 11 meter. De udførte boringer er uforede 6" snegleboringer, generelt er boringerne stoppet hvis der er truffet 2 m ler, eller det ikke har været muligt at bore dybere.

I områder med mange råstofgrave vil det næppe være økonomisk rentabelt at udnytte forekomsten, men da der ikke findes råstofgrave på Als eller nærmere Sønderborg end 25 km, kan sandforekomsterne eventuelt udnyttes ved blanding med tilførte grovere materialer.

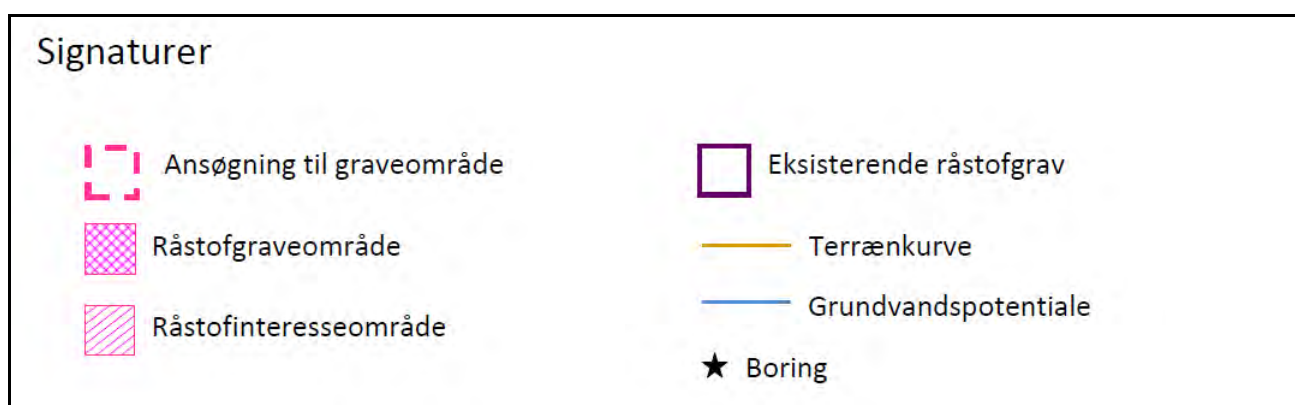
Forslag		Sikkerhed
Gammelgaard		
Areal (ha)	21	
Sand, grus og sten i alt (1000 m ³)	639	3
Grus og sten > 2mm (1000 m ³)	76	3
Sand, grus og sten, udnyttelig del (1000 m ³)	191	3
Gravedybder	11 m eller mere	2
Gravning under grundvand	delvis	2
Anvendelse til fyldsand	ja	4
Anvendelse til bundsikring	usikker	2
Anvendelse til stabilgrus	usikker	2
Anvendelse til betonsand	ukendt	0
Anvendelse til betontilslag - sten	ukendt	0

Tabel 1. Råstofindvinding. Tabellen opsummerer forhold på arealet med væsentlig betydning for råstofindvindingen. Tallet i højre kolonne angiver en vurdering af hvor godt det pågældende forhold er dokumenteret. 0 betyder at der ikke er dokumentation, 1 angiver at forholdet kun i ringe grad er sandsynliggjort, mens 5 betyder at forholdet er veldokumenteret.

Råstofplan 2012 for Region Syddanmark

Kort 1. Råstoffer

3.2 Bebyggelse og infrastruktur

Det ansøgte ligger 700 meter syd for Asserballe og 800 meter øst for golfbanen ved Mjang Dam. Arealet er på tre sider omgivet af levende hegn.

8 boliger ligger indenfor 100 meter fra det ansøgte. Vilkår om beskyttelse af boliger mod støv, støj og rystelser kan begrænse mulighederne for indvinding tæt på bebyggelse.

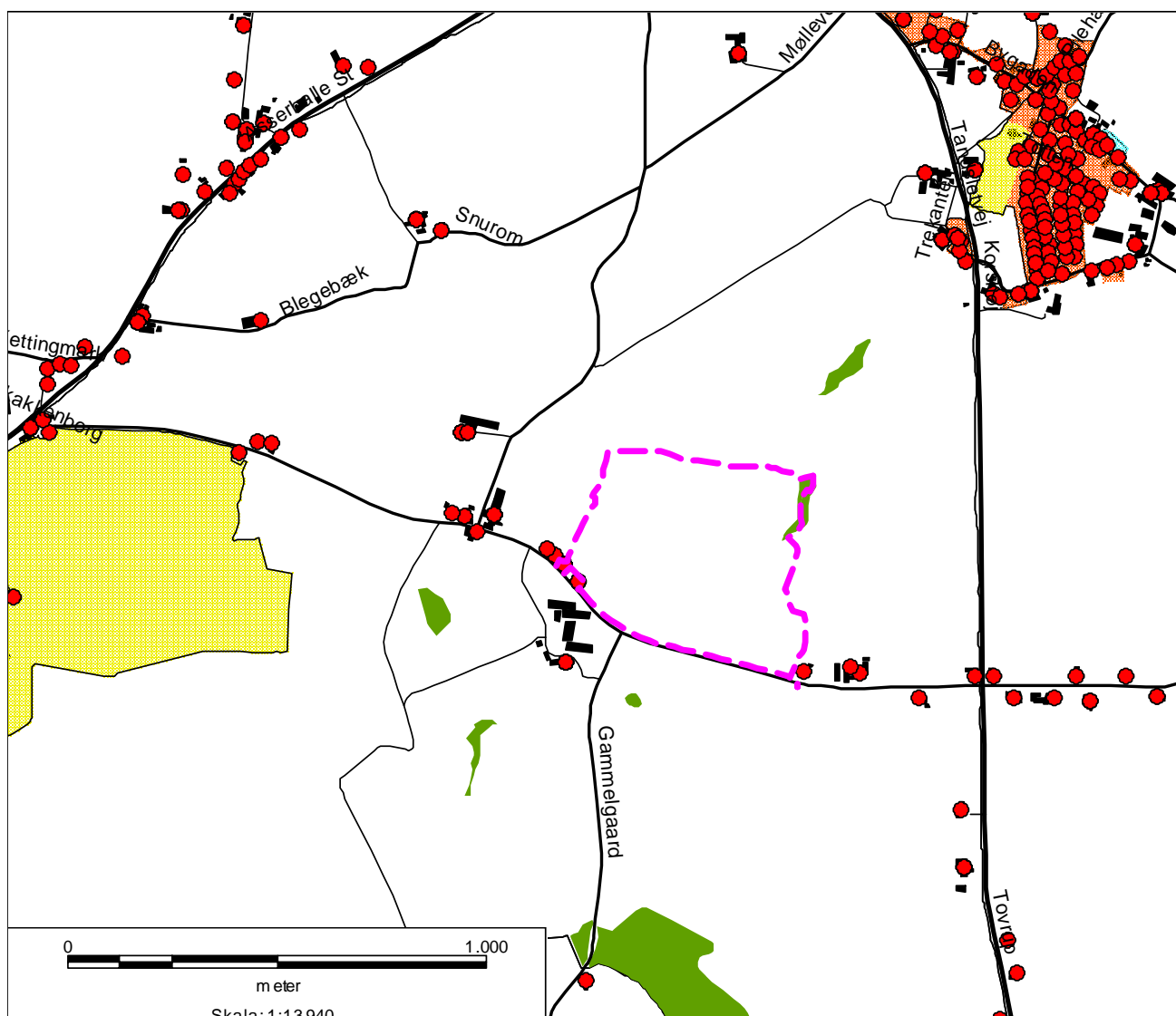
Der er gode vejforbindelser ad lokalvej 1½ km til landevejen mellem Augustenborg og Fynshav.

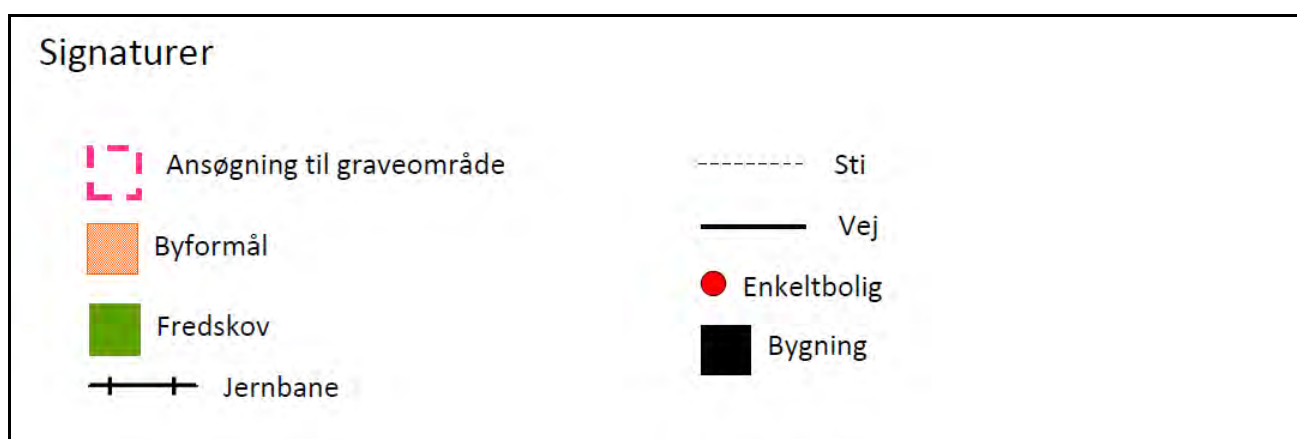
Gammelgaard der ligger sydvest for det ansøgte areal

Naboejendom øst for det ansøgte areal

Kort 2. By og infrastruktur

3.3 Landskab og fortidsminder

Det foreslåede område støder op til områder med særlige landskabsinteresser og selve bakkeformationen ved Gammelgård er synlig fra flere retninger. Ved eventuel råstof-indvinding vil der være behov for visuel afskærmning fra omgivelserne i form af beplantning eller jordvolde.

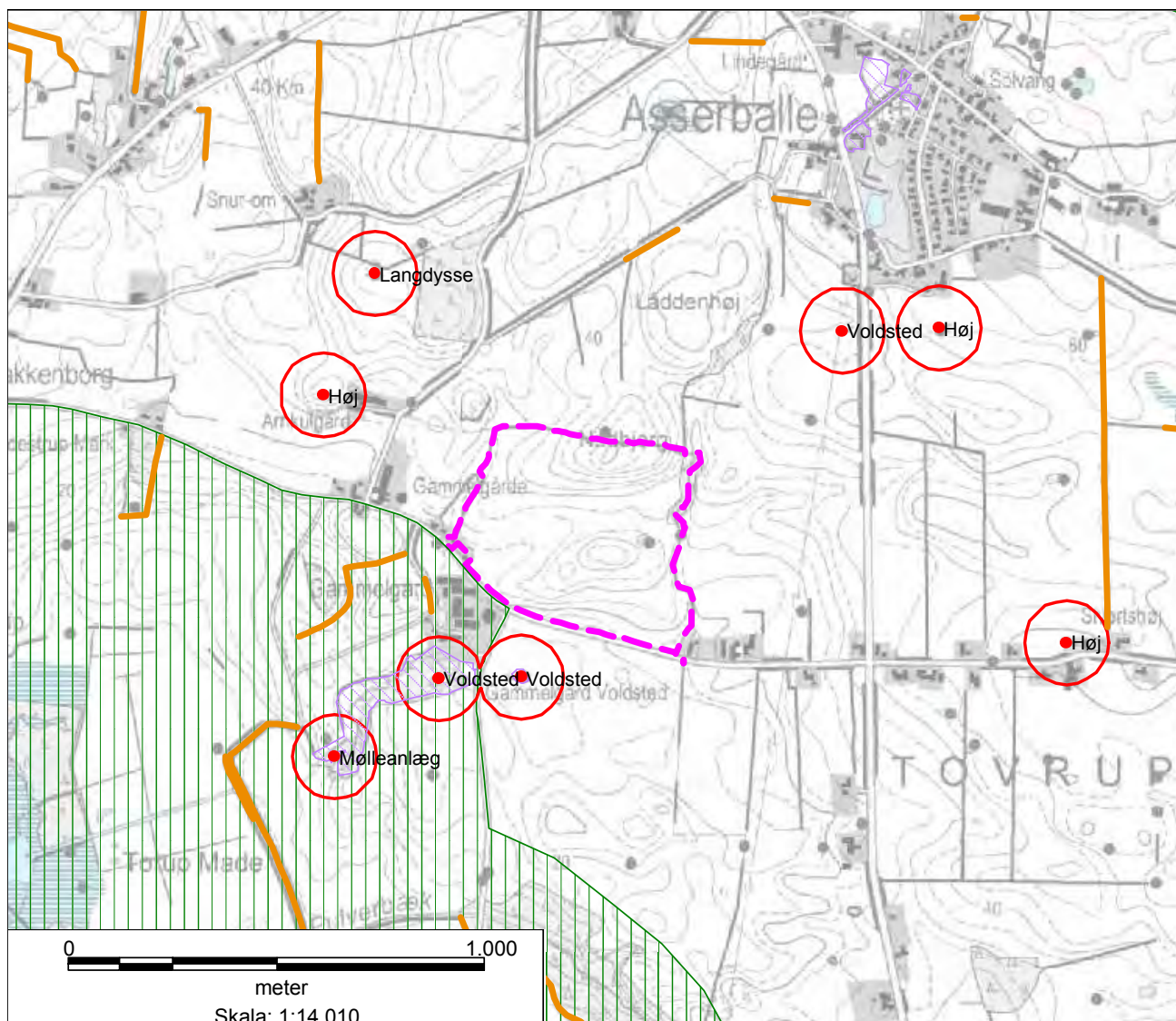
Der er ikke registreret beskyttede fortidsminder eller diger i området.

Det foreslåede område set fra vejen Gammelgaard mod nord

Det foreslåede område set fra øst på en afstand af 1 km

Kort 3. Landskab og fortidsminder

3.4 Naturinteresser

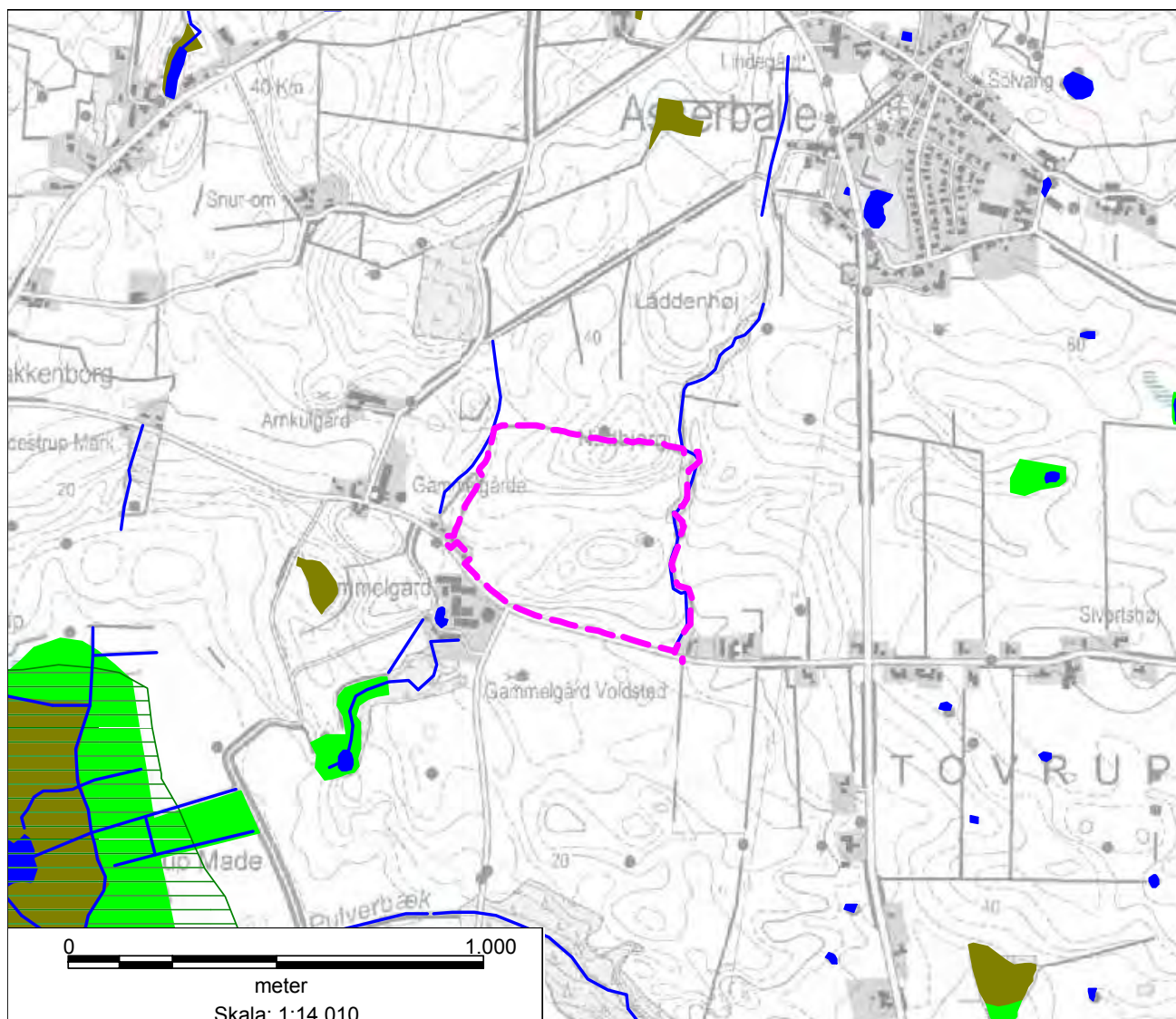
Det ansøgte område ligger udenfor kommuneplanens udpegning af naturinteresser. Der er ikke registreret beskyttede naturtyper i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 inden for graveområdet. Graveområdet grænser i den østlige side op til et § 3-beskyttet vandløb.

Graveområdets nuværende arealanvendelse er landbrug med opdyrkede marker. Intensivt opdyrkede arealer rummer som hovedregel ikke yngle- eller rasteplasser for Bilag-IV arter, hvorfor råstofindvinding ikke vil kunne påvirke eventuelle Bilag IV arter inden for graveområdet i en betydende grad. Der er ikke registreret bilag IV-arter i nærheden af graveområdet. Bilag IV-arter er særligt beskyttede plante- og dyrearter, der fremgår af Habitatdirektivets Bilag IV.

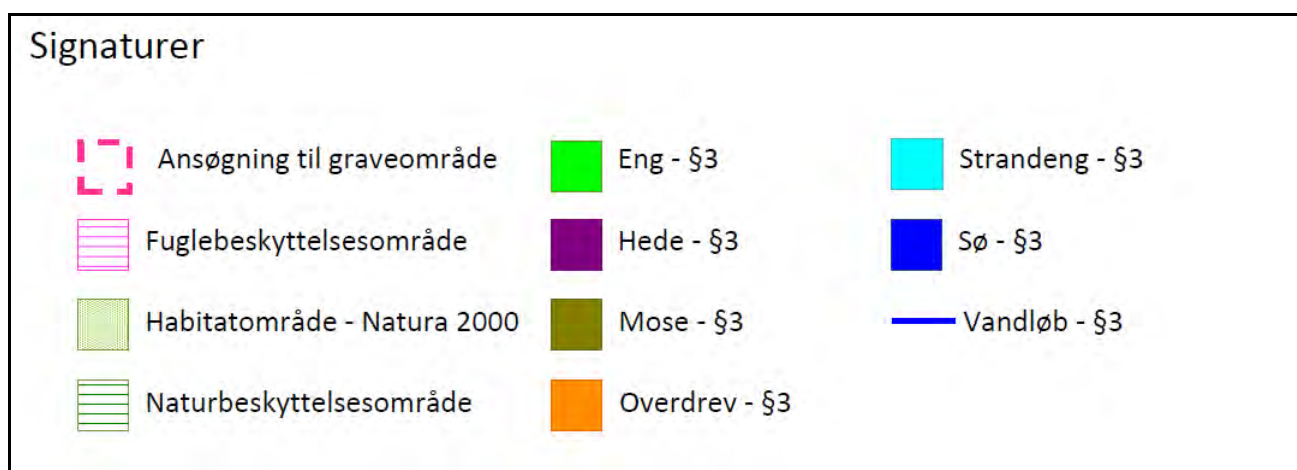
Ved efterbehandling af graveområderne til fx ekstensivt landbrug eller naturområder, er der gode muligheder for at tilgodese plante- og dyrelivet. Råstofindvinding kan på den måde forbedre levevilkårene for både plante- og dyreliv i området på langt sigt.

Den nuværende anvendelse som landbrugsareal

Kort 4. Naturinteresser

3.5 Vandmiljø

Det ansøgte område er udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser i kommuneplanen og ligger indenfor Indvindingsopland til Mjang Dam Vandværk.

Region Syddanmark vurderer at råstofindvinding kan gennemføres uden forringelser af grundvandskvaliteten, forudsat at området efterfølgende anvendes til ekstensivt jordbrug eller naturområde. Der bør stilles skærpede krav til beskyttelse af grundvandet ved eventuel fremtidig råstofindvinding i området.

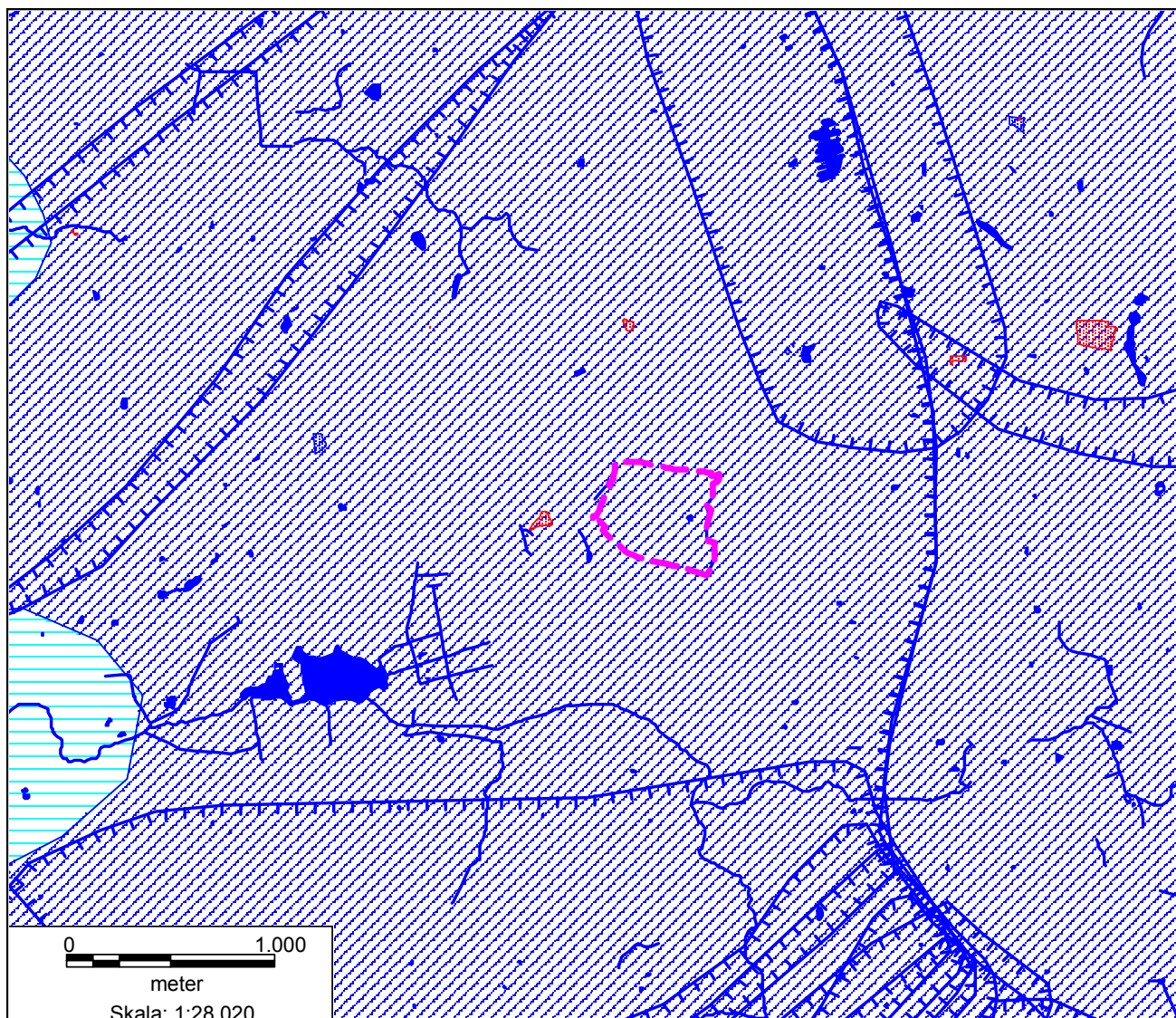
Mens råstofgravningen pågår, vil vegetationen i råstofgraven være sparsom, hvilket medfører at evapotranspirationen i vækstsæsonen vil mindskes. Både den mindskede overjordstykkelser og den mindskede evapotranspiration kan medføre en øget grundvandsdannelse. Lidt afhængigt af geometrien af råstofgraven vil det også betyde en mindskning af overfladeafstrømning fra området. Fjernelsen af vegetationen vil godt nok øge overfladeafstrømningen, men idet overjorden er fjernet og der graves i området vil råstofgraven virke som dræn. Det vurderes at den øgede grundvandsdannelse kun vil have meget lille indflydelse på vandbalancen under danske forhold.

Der bør stilles skærpede vilkår til drift af grusgrave inden for de særlige drikkevandsområder. Det betyder at der ikke må tilføres materialer udefra der medfører risiko for grundvandsforurening. Adgangsveje bør afspærres med bom, der forhindrer tilkørsel til området med affald udenfor arbejdstiderne. Der er gennem hele indvindingsperioden risiko for olieudslip m.v. fra maskiner og køretøjer i tilfælde af at materiellet beskadiges. Brændstoftanke og pladser til tankning af maskiner skal derfor sikres mod udsivning af olie m.v.

Den umættede zones tykkelse er efter gravningen mindsket i forhold til før råstofgravningen, idet der er fjernet materiale. Hydraulisk vil det have den betydning at opholdstiden i den umættede zone vil mindskes (kortere vej til grundvandspejlet).

Det kan derfor være en fordel for miljøet at efterbehandle tidligere landbrugsarealer til ekstensivt jordbrug eller naturformål, der indebærer en væsentlig forbedring for plante- og dyrelivet, samt for grundvandskvaliteten i området som helhed. Det forudsættes derfor at der i forbindelse med eventuel indvindingstilladelse stilles krav efterbehandling af arealerne til ekstensiv landbrugsdrift uden brug af pesticider m.v.

Tilkørsel med rent jordfyld til råstofgrave er forbudt i henhold til Jordforureningsloven. Regionsrådet kan meddele dispensation fra forbuddet hvis der ikke er risiko for forurening af grundvandet. Det ansøgte område ligger i særligt drikkevandsområde hvor der normalt ikke gives dispensation. Arealerne er også beskyttet mod jordforurening efter råstofindvinding er ophørt gennem forbuddet mod tilkørsel af jordfyld.

Kort 5. Vandmiljø

3.6 Nul-alternativet

Nul-alternativet udgør den sandsynlige udvikling hvis graveområdet ikke udlægges i råstofplanen. Det betyder at forsyningen med råstoffer fortsat skal ske fra andre grusgrave i området eller grusgrave i større afstand.

Graveområdet ved Gammelgaard ligger meget centralt som forsyningsområde til Sønderborg og nærliggende bysamfund på Als. Hvis råstofindvinding ved Gammelgaard ikke påbegyndes vil de nærmeste forsyningsmuligheder være import af sømaterialer og granit via Aabenraa Havn samt råstofgrave ved Hønsnap og Kollund der ligger 25 km vest for Sønderborg og 50 km fra Nordborg.

Der er på nuværende tidspunkt udlagt graveområder i Sønderjylland med en samlet mægtighed så behovet i de kommende 24 år kan imødekommes. Hvis det ansøgte areal ikke udlægges, betyder det at Regionsrådet, for at sikre den fremtidige forsyning, skal finde råstoffer i andre områder som ikke er kendt på nuværende tidspunkt. Regionsrådet foretager løbende kortlægning af råstofforekomster og forslag til nye indvindingsområder vil blive fremlagt i kommende revisioner af råstofplanen.

Hvis arealerne ikke udnyttes til råstofgravning vil de fortsat blive dyrket intensivt, tilpasset det fremtidige marked for afsætning af landbrugsprodukter og med de miljøbeskyttende foranstaltninger som fremtiden vil byde på.

3.7 Overvågning af de væsentlige miljøpåvirkninger

Udlæg af et graveområde vil ikke i sig selv bevirke ændringer i miljøtilstanden for området. Det sker først efter der er meddelt en indvindingstilladelse på en række vilkår og ansøger har startet aktiviteterne. Overvågning af råstofplanens bestemmelser sker ved at kommunerne sender fremtidige afgørelser i råstofsager til regionen. Regionen kan derefter gøre indsigelse mod afgørelser, hvis de er i strid med råstofplanen.

Kommunerne har tilsynet med selve råstofindvindingen. I henhold til råstoflovens § 31 påser kommunalbestyrelsen, at råstofloven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes, at påbud eller forbud efterkommes, og at vilkår fastsat i tilladelser overholdes. Kommunen har desuden tilsynet med beskyttet natur, samt plante og dyreliv. Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

3.8 Ikke teknisk resumé af miljørapporten

Regionsrådet har modtaget ansøgning til nyt råstofgraveområde ved Gammelgaard. Det ansøgte er vurderet i forhold til de oplysninger der i henhold til lov om miljøvurdering skal gives under hensyntagen til at råstofplanens placering i planhierarkiet. Udlæg af et graveområde i råstofplanen vil ikke i sig selv påvirke miljøet. Det er således kommunen der skal meddele tilladelse til råstofindvinding på en række nærmere bestemte vilkår efter ansøgning fra en råstofentreprenør og/eller lodsejer. Først når råstofgravning påbegyndes sker der en påvirkning af miljøet.

Råstofindvinding er en væsentlig påvirkning af landskabet og indvindingsaktiviteterne medfører belastning af omgivelserne i form af støj, støv og tung trafik. Der er risiko for forurening af grundvand ved olieudslip eller tilkørsel af forurenende materialer til råstofgraven. Råstofindvinding er begrænset til en nærmere bestemt periode – typisk 10 år for en indvindingstilladelse - hvorefter graveområdet skal efterbehandles efter en nærmere bestemt plan.

Råstofplan 2012 for Region Syddanmark

En indvindingstilladelse meddeles på en række vilkår, der har til formål at beskytte nabobebyggelse mod støj- og støvgener samt beskyttelse af nærliggende naturområder og vandmiljøet. Kommunen fører tilsyn med råstofgrave og griber ind hvis der sker overtrædelser af vilkår eller hvis der sker forurening.

Graveområdet ved Gammelgaard ligger meget centralt som forsyningsområde til Sønderborg og nærliggende bysamfund på Als. Hvis råstofindvinding ved Gammelgaard ikke påbegyndes vil de nærmeste forsyningsmuligheder være import af sømaterialer og granit via Aabenraa Havn samt råstofgrave ved Hønsnap og Kollund der ligger 25 km vest for Sønderborg og 50 km fra Nordborg.

Regionsrådet vurderer at de miljømæssige gener og risici ved råstofindvinding kan imødekommes med vilkår for indvinding og efterbehandling, under forudsætning af at råstofgrave efterbehandles til naturformål eller ekstensivt jordbrug uden brug af pesticider og gødningsstoffer af hensyn til beskyttelse af grundvandet. Det er desuden en forudsætning at naturtilstanden i en nærliggende mose ikke påvirkes.